

Ewaluacja on-going Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Podsumowanie ustaleń badania ewaluacyjnego

Fundusze Europejskie
dla Łódzkiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Badanie miało ocenić dotychczasową interwencję oraz wskazać kierunki niezbędnych zmian, umożliwiając ocenę aktualności SRWŁ 2030, identyfikację pojawiających się problemów i sformułowanie rekomendacji dotyczących dalszego wdrażania i ewentualnej aktualizacji dokumentu z uwzględnieniem:

- uwarunkowań zewnętrznych związanych z sytuacją geopolityczną kraju oraz globalnymi trendami,
- uwarunkowań prawnych i programowych, w tym m. in. przyjętej w lipcu 2025 r. Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 oraz projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035,
- priorytetów rozwojowych wynikających z nowej perspektywy finansowej UE po roku 2027,
- procesów demograficznych, społeczno-gospodarczych i przestrzennych w regionie.

Ewaluacja bazowała na dwóch aspektach:

- analizie i ocenie dotychczasowej interwencji oraz
- wskazaniu zakresu zmian, które są niezbędne do podniesienia efektywności zarządzania rozwojem.

Celem głównym badania ewaluacyjnego (on-going za lata 2021-2025) była **ocena czterech kryteriów ewaluacyjnych: aktualności, trafności SRWŁ 2030 oraz skuteczności i efektywności wdrażania Strategii.**

Cele szczegółowe:

- Ocena aktualności i trafności diagnozy oraz wyzwań rozwojowych.
- Ocena aktualności i trafności wizji rozwoju województwa, celów strategicznych, operacyjnych, kierunków działań oraz zintegrowanych przedsięwzięć strategicznych (ZPS) zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.
- Ocena przygotowania SRWŁ 2030 do wyzwań technologicznych, w tym rozwoju sztucznej inteligencji, automatyzacji i cyfryzacji usług publicznych
- Ocena zdolności SRWŁ 2030 do wzmacniania odporności regionu na przyszłe kryzysy oraz identyfikacja nowych obszarów tematycznych wymagających uwzględnienia w aktualizacji Strategii
- Ocena trafności, skuteczności i efektywności realizacji SRWŁ 2030. Wskazanie problemów i barier we wdrażaniu Strategii.
- Analiza i ocena realizacji terytorialnego wymiaru Strategii (modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie oraz obszarów strategicznej interwencji).
- Analiza i ocena systemu monitorowania Strategii.
- Wypracowanie wniosków i rekomendacji w zakresie ewentualnych zmian mających służyć aktualizacji SRWŁ 2030 i podniesieniu jakości merytorycznej, metodologicznej i operacyjnej dokumentu.

Desk research: dokumenty strategiczne, sektorowe, wdrożeniowe, monitoringowe, planistyczne; akty prawne; dane GUS, BDL, Eurostat, OECD; dane przestrzenne; raporty trendów.

IDI: n= 16 z przedstawicielami administracji regionalnej i lokalnej, instytucji rynku pracy, organizacji przedsiębiorców, jednostek naukowych, gmin oraz **metoda scenariuszowa** n=11.

Badanie ilościowe (CAWI): n=101 z JST, beneficjenci projektów, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia społeczno-gospodarczego.

Mini panele eksperckie: n=4 z przedstawicielami administracji publicznej, sektorów społecznych, biznesu, nauki.

Triangulacja metod i źródeł – łączenie danych dokumentowych, statystycznych, jakościowych, ilościowych, przestrzennych i prognostycznych.

- **Etap 1: Rekonstrukcja** – analiza dokumentów, danych statystycznych i przestrzennych; odtworzenie logiki interwencji SRWŁ 2030.
- **Etap 2: Wiedza operacyjna** – 16 IDI z administracją regionalną i lokalną, instytucjami rynku pracy, organizacjami przedsiębiorców, jednostkami naukowymi, gminami różnej wielkości.
- **Etap 3: Perspektywa interesariuszy** – 101 CAWI z JST, beneficjentami, przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego.
- **Etap 4: Walidacja i konfrontacja** – 4 mini panele (Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice, Sieradz) z administracją, sektorem społecznym, biznesem i nauką.
- **Etap 5: Prognozowanie** – analiza scenariuszowa oparta na 11 wywiadach eksperckich (rynek pracy, nauka, polityka społeczna, infrastruktura, biznes, administracja regionalna, izby gospodarcze).

1.1. Aktualność uwarunkowań prawnych i programowych

Uwarunkowania prawne i programowe SRWŁ 2030 pozostają aktualne i zgodne z głównymi kierunkami polityki krajowej oraz unijnej, co potwierdza analiza dokumentów strategicznych przyjętych po 2021 r. Jednocześnie pojawiły się nowe regulacje dotyczące odporności, bezpieczeństwa, transformacji energetycznej i technologicznej, które rozszerzają kontekst prowadzenia polityki rozwoju. Wymagają one uzupełnienia diagnozy i części wdrożeniowej, nie podważając celów ani logiki Strategii.

1.2. Zgodność kierunków rozwoju z dokumentami krajowymi i UE

Kierunki rozwoju SRWŁ 2030 są spójne z aktualnymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i europejskim, obejmując kluczowe obszary rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego. Nowe dokumenty wzmacniają znaczenie odporności, bezpieczeństwa i technologii, co wymaga mocniejszego zaakcentowania tych zagadnień w aktualizacji Strategii. Nie występują przesłanki do zmiany wizji ani celów strategicznych — konieczne jest jedynie doprecyzowanie akcentów operacyjnych.

1.3. Przygotowanie do perspektywy finansowej UE po 2027

SRWŁ 2030 pozostaje zgodna z przewidywanymi kierunkami polityki spójności po 2027 r., szczególnie w obszarach zielonej transformacji, cyfryzacji, odporności i bezpieczeństwa. Zmiany w polityce europejskiej wymagają przede wszystkim dostosowania sposobu realizacji interwencji, w tym wzmocnienia wymiaru terytorialnego oraz uwzględnienia nowych priorytetów technologicznych i energetycznych. Cele Strategii pozostają aktualne, a aktualizacja powinna koncentrować się na rozszerzeniu kontekstu wdrożeniowego, nie na przebudowie systemu celów.

1.4. Aktualność trendów rozwojowych

Trendy rozwojowe SRWŁ 2030 pozostają aktualne, jednak ich znaczenie wyraźnie wzrosło po 2021 r., szczególnie w obszarach technologii, odporności, bezpieczeństwa energetycznego i adaptacji klimatycznej. Analiza danych i badań potwierdza, że te procesy stały się kluczowymi determinantami rozwoju regionu i wymagają bardziej wyprzedzającego monitorowania. Aktualizacja Strategii powinna wzmocnić te wątki jako elementy przekrojowe wpływające na wszystkie obszary interwencji.

1.5. Trafność diagnozy społeczno-gospodarczej

Diagnoza społeczno-gospodarcza SRWŁ 2030 pozostaje trafna i obejmuje główne procesy kształtujące rozwój regionu, co potwierdza analiza danych i badań jakościowych. Po 2021 r. pojawiły się jednak nowe uwarunkowania — bezpieczeństwo, transformacja energetyczna, AI, automatyzacja i geopolityka — które wymagają systematycznego pogłębiania diagnozy. Nie zmienia to kierunków Strategii, lecz rozszerza jej kontekst wdrożeniowy i wymaga stałej aktualizacji analitycznej.

1.6. Aktualność wyzwań rozwojowych

Wyzwania rozwojowe SRWŁ 2030 pozostają trafne i aktualne, ponieważ nadal odzwierciedlają trwałe procesy wpływające na rozwój województwa. Zmianie ulega jedynie kontekst ich realizacji — szczególnie w obszarach odporności, technologii, bezpieczeństwa i demografii — co wymaga dostosowania sposobu wdrażania, a nie zmiany katalogu wyzwań. Wyzwania powinny pozostać stabilnymi ramami polityki rozwoju, uzupełnianymi o nowe akcenty operacyjne.

1.7. Priorytetyzacja wyzwań

Priorytetyzacja wyzwań powinna wynikać z realnych możliwości interwencji Samorządu Województwa, a nie z hierarchii ważności problemów, ponieważ wszystkie wyzwania pozostają aktualne i istotne. Analiza wskazuje, że różnice dotyczą przede wszystkim zakresu kompetencji, dostępności instrumentów finansowych oraz potencjału oddziaływania na poszczególne obszary. Takie podejście pozwala zachować spójność Strategii i zwiększa skuteczność jej wdrażania w praktyce.

1.8. Nowe dane i wyzwania po 2021 r.

Po 2021 r. nie pojawiły się dane ani dokumenty wymuszające korektę celów SRWŁ 2030, choć wyraźnie wzrosło znaczenie odporności, bezpieczeństwa i technologii jako zagadnień horyzontalnych. Zmiany te wpływają na sposób realizacji polityki rozwoju i powinny zostać uwzględnione w systemie wdrażania oraz monitorowania. Aktualizacja Strategii powinna wzmocnić te elementy bez zmiany struktury celów strategicznych.

2.1. Trafność i aktualność wizji rozwoju województwa

Wizja SRWŁ 2030 pozostaje aktualna i trafnie odzwierciedla długofalowy kierunek rozwoju województwa, co potwierdzają wyniki badań oraz analiza dokumentów strategicznych.

Zgłaszane uwagi dotyczą jedynie potrzeby mocniejszego zaakcentowania nowych uwarunkowań, takich jak odporność, bezpieczeństwo, transformacja energetyczna i technologiczna. Odpowiedzią na te zmiany powinno być doprecyzowanie poziomu operacyjnego Strategii, bez konieczności modyfikacji samej wizji.

2.2. Bariery w realizacji wizji i działania zaradcze

Bariery w realizacji wizji wynikają głównie z uwarunkowań zewnętrznych, takich jak procesy demograficzne, transformacja energetyczna, zmiany technologiczne i geopolityczne, a nie z treści samej wizji. Strategia przewiduje działania odpowiadające na te wyzwania, obejmujące m.in. rozwój kapitału ludzkiego, innowacyjności, transportu, usług publicznych oraz adaptacji klimatycznej. Skuteczność wdrażania zależy od dostępności finansowania, jakości koordynacji oraz elastyczności systemu realizacji.

2.3. Trafność celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań

Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań SRWŁ 2030 pozostają trafne i aktualne, a zmiany uwarunkowań po 2021 r. nie uzasadniają ich przebudowy. Wymagają jedynie wzmocnienia wymiaru odporności, bezpieczeństwa i technologii w sposobie realizacji, co dotyczy poziomu operacyjnego, a nie struktury celów. Aktualizacja powinna koncentrować się na doprecyzowaniu działań wdrożeniowych oraz instrumentów realizacji.

2.4. Optymalność liczby celów i potrzeba priorytetyzacji

Liczba celów i kierunków działań SRWŁ 2030 jest optymalna i obejmuje wszystkie kluczowe obszary rozwoju regionu, co potwierdza analiza dokumentów oraz wyniki badań. Priorytetyzacja powinna odbywać się na poziomie wdrażania, zgodnie z kompetencjami samorządu, dostępnością instrumentów finansowych i realnym potencjałem oddziaływania. Zmiana struktury celów osłabiłaby spójność dokumentu i nie odpowiadałaby logice Strategii.

2.5. Rola Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych (ZPS)

Przedsięwzięcia Strategiczne pełnią kluczową rolę w koncentracji interwencji i integrowaniu działań w najważniejszych obszarach rozwojowych regionu, co potwierdzają wyniki badań i monitoring. Mechanizm jest trafny, lecz wymaga wzmocnienia monitorowania efektów oraz zwiększenia rozpoznawalności wśród interesariuszy. ZPS pozostają ważnym narzędziem wdrażania Strategii i nie wymagają zmiany koncepcji.

2.6. Elastyczność Strategii wobec sytuacji kryzysowych

Strategia jest wystarczająco elastyczna dzięki kierunkowemu charakterowi zapisów, co pozwala dostosowywać sposób realizacji do zmieniających się warunków. Doświadczenia kryzysowe pokazały, że kluczowa jest elastyczność instrumentów wdrażania, a nie zmiana treści dokumentu. Wzmocnienia wymaga odporność jako zasada horyzontalna obejmująca wszystkie obszary interwencji.

2.7. Uwarunkowania determinujące ewentualne zmiany celów

Zmiany uwarunkowań społeczno-gospodarczych i technologicznych nie uzasadniają modyfikacji celów SRWŁ 2030. Nowe wyzwania mogą być uwzględnione poprzez dostosowanie sposobu realizacji i wzmocnienie wymiaru odporności. Stabilność celów strategicznych pozostaje kluczowa dla długofalowej polityki rozwoju regionu.

3.1. Uwzględnienie wyzwań technologicznych (AI, automatyzacja, cyfryzacja)

SRWŁ 2030 uwzględnia transformację technologiczną jako istotny czynnik rozwoju, obejmując cyfryzację, kompetencje cyfrowe i innowacyjność. Tempo rozwoju AI i automatyzacji po 2021 roku było jednak wyższe niż zakładano, co wymaga wzmocnienia wymiaru operacyjnego Strategii. Aktualizacja powinna rozszerzyć działania dotyczące kompetencji, bezpieczeństwa cyfrowego oraz monitorowania wpływu nowych technologii.

3.2. Potrzeba aktualizacji Strategii w związku ze zmianami technologicznymi i społecznymi

Interesariusze dostrzegają potrzebę aktualizacji, lecz wskazują na konieczność zmian dostosowawczych, a nie strukturalnych. Kierunki rozwoju pozostają aktualne, a postulaty dotyczą głównie wzmocnienia odporności, kompetencji przyszłości i wpływu technologii na rynek pracy. Aktualizacja powinna koncentrować się na sposobie wdrażania, nie na zmianie celów Strategii.

3.3. Wsparcie kompetencji przyszłości (cyfrowych, ekologicznych, społecznych)

Strategia wspiera rozwój kompetencji przyszłości poprzez działania dotyczące kapitału ludzkiego, kompetencji kluczowych i cyfryzacji usług publicznych. Dynamiczne zmiany technologiczne zwiększają znaczenie kompetencji cyfrowych, ekologicznych i społecznych, co wymaga ich silniejszego powiązania z rynkiem pracy. Aktualizacja powinna wzmocnić działania operacyjne oraz kryteria wyboru projektów, aby lepiej odpowiadać na prognozowane zmiany technologiczne.

4.1. Potrzeba aktualizacji SRWŁ 2030 w związku z nowymi wyzwaniami

Interesariusze dostrzegają potrzebę aktualizacji SRWŁ 2030, lecz wskazują na konieczność zmian o charakterze dostosowawczym, a nie strukturalnym. Strategia pozostaje aktualna, a postulaty dotyczą głównie doprecyzowania kierunków działań oraz zwiększenia elastyczności wdrażania w odpowiedzi na nowe uwarunkowania. Kluczowe jest wzmocnienie wątków odporności, technologii i demografii jako elementów przekrojowych.

4.2. Wpływ działań SRWŁ 2030 na odporność regionu

Strategia wzmacnia odporność społeczną, gospodarczą i instytucjonalną poprzez szeroki zakres działań obejmujących kapitał ludzki, usługi publiczne, innowacyjność, środowisko i transformację energetyczną. Odporność wynika z wielu rozproszonych interwencji, a nie jednego celu, co zwiększa jej trwałość i odporność na zmiany otoczenia. Wymaga jednak dalszego wzmocnienia administracji, bezpieczeństwa cyfrowego oraz zdolności adaptacyjnych instytucji publicznych.

4.3. Efektywność współpracy międzyinstytucjonalnej

Współpraca międzyinstytucjonalna funkcjonuje i stanowi ważny element budowania odporności regionu, lecz jej efektywność jest umiarkowana. Wyzwania dotyczą jakości relacji, przepływu informacji oraz trwałości partnerstw, szczególnie w obszarze współpracy nauki z biznesem. Wzmocnienia wymaga również utożsamianie się partnerów z celami Strategii oraz ich aktywne zaangażowanie w działania rozwojowe.

4.4. Nowe obszary tematyczne wzmacniające odporność regionu

Aktualizacja Strategii powinna wzmocnić odporność jako wymiar horyzontalny obejmujący wszystkie obszary polityki rozwoju. Kluczowe nowe obszary to odporność instytucjonalna, bezpieczeństwo cyfrowe, interoperacyjność systemów administracji oraz zapewnienie ciągłości usług publicznych. Ich uwzględnienie powinno polegać na doprecyzowaniu mechanizmów wdrażania, bez rozszerzania katalogu celów.

5.1. Adekwatność działań do celów Strategii

Działania SRWŁ 2030 są adekwatne i zgodne z logiką interwencji, obejmując wszystkie kluczowe obszary rozwoju regionu, co potwierdzają analiza dokumentów i wyniki badań. Ich skuteczność zależy od ciągłości wdrażania oraz zdolności do bieżącego dostosowywania instrumentów do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Wyzwania długookresowe, takie jak demografia czy transformacja energetyczna, wymagają stałej adaptacji działań, a nie zmiany celów.

5.2. Źródła finansowania i ich efektywność

System finansowania SRWŁ 2030 jest efektywny i oparty na komplementarnym wykorzystaniu funduszy europejskich, krajowych oraz środków własnych samorządów. Największą rolę odgrywają Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, które stanowią główny filar realizacji celów Strategii. Bariery dotyczą głównie złożonych procedur, ograniczonej elastyczności zasad finansowania oraz potencjału kadrowego części beneficjentów.

5.3. Wkład FEŁ 2027 i środków własnych w realizację celów

Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027 są kluczowym instrumentem wdrażania Strategii, zapewniając spójne przełożenie celów na konkretne przedsięwzięcia. Środki własne województwa i JST pełnią funkcję uzupełniającą, umożliwiając wkład własny oraz realizację działań komplementarnych. Wysoka zgodność FEŁ ze SRWŁ 2030 wzmacnia skuteczność interwencji i zwiększa skalę działań.

5.4. Wkład innych zewnętrznych źródeł finansowania

Inne programy europejskie i krajowe znacząco wzmacniają działania Strategii, choć FEŁ pozostają głównym instrumentem finansowym. Komplementarne źródła — m.in. FEnIKS, FENG czy fundusze środowiskowe — zwiększają zakres inwestycji w infrastrukturę, innowacje i środowisko. Wyzwania dotyczą koordynacji wielu źródeł oraz zapewnienia ich spójności z celami SRWŁ 2030.

5.5. Nowe źródła finansowania Strategii

Potencjalne nowe źródła finansowania wynikają z SRP 2035 oraz planowanych instrumentów dla nowych OSI, w tym obszarów funkcjonalnych miast i CPK. Rosnące znaczenie mogą mieć także krajowe mechanizmy związane z bezpieczeństwem, odpornością i transformacją energetyczną. Kluczowe jest powiązanie OSI z dedykowanymi instrumentami finansowymi, co zwiększy skuteczność koncentracji interwencji.

5.6. Realizacja wskaźników celów operacyjnych

89% wskaźników SRWŁ 2030 osiąga wartości docelowe lub wykazuje pożądany kierunek zmian, co potwierdza prawidłowy przebieg realizacji Strategii. Wolniejsze tempo realizacji części wskaźników wynika z czynników zewnętrznych, takich jak pandemia, kryzys energetyczny, inflacja czy wojna w Ukrainie. System monitorowania wymaga większego wykorzystania wskaźników rezultatu bezpośrednio powiązanych z interwencją.

5.7. Stopień realizacji celów operacyjnych i potrzeba aktualizacji

Cele operacyjne są realizowane zgodnie z założeniami i pozostają aktualne, co potwierdzają wyniki monitoringu i badania jakościowe. Wyzwania dotyczą sposobu wdrażania, szczególnie w obszarach demografii, kompetencji i technologii. Aktualizacja powinna koncentrować się na instrumentach realizacji, a nie na zmianie struktury celów.

5.8. Stopień realizacji Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych

ZPS są realizowane zgodnie z założeniami, lecz brak odrębnych mierników utrudnia ocenę ich postępu. Ich funkcja integracyjna pozostaje kluczowa dla spójności działań w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Wymagają wzmocnienia monitoringu, koordynacji oraz powiązania z instrumentami finansowymi.

5.9. Czynniki wpływające na realizację Strategii

Pozytywny wpływ na realizację SRWŁ 2030 mają spójność dokumentów, doświadczenie instytucji, współpraca międzysektorowa oraz komplementarne źródła finansowania. Negatywne czynniki obejmują procedury administracyjne, niedobory kadrowe oraz zewnętrzne kryzysy gospodarcze, energetyczne i geopolityczne. Wymagane jest dalsze wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i elastyczności wdrażania.

5.10. Działania ograniczające wpływ czynników zewnętrznych

Kluczowe jest rozwijanie potencjału instytucjonalnego poprzez cyfryzację, automatyzację, analitykę danych oraz wzmacnianie kompetencji administracji. System monitorowania powinien być bardziej wyprzedzający, integrując dane ilościowe i jakościowe. Adaptacyjność wdrażania jest warunkiem skutecznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania.

5.11. Wpływ Strategii na problemy regionu

Strategia przyczynia się do ograniczania kluczowych problemów regionu, szczególnie w obszarach gospodarki, usług publicznych i środowiska. Największe wyzwania pozostają w obszarze demografii, które są silnie uwarunkowane czynnikami zewnętrznymi. Ocena wpływu wymaga pogłębionej diagnozy oraz systematycznego monitorowania efektów.

6.1. Kompleksowość modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model SRWŁ 2030 jest kompleksowy, ponieważ obejmuje hierarchię ośrodków miejskich, zróżnicowanie obszarów wiejskich, system transportowy oraz powiązania przyrodnicze i kulturowe. Łączy perspektywę społeczną, gospodarczą, przestrzenną i ekologiczną, tworząc spójny obraz docelowej struktury regionu. Wyzwania dotyczą przede wszystkim przełożenia modelu na konkretne instrumenty wdrażania i monitorowania.

6.2. Trafność i czytelność przedstawienia docelowego układu przestrzennego

Model trafnie przedstawia pożądany układ przestrzenny województwa, jasno określając rolę ośrodków miejskich, obszarów wiejskich i infrastruktury transportowej. Jest czytelny i zgodny z logiką powiązań funkcjonalnych, co ułatwia planowanie interwencji terytorialnych. Wymaga jednak silniejszego powiązania z narzędziami realizacyjnymi, aby pełnić funkcję operacyjną, a nie jedynie koncepcyjną.

6.3. Trafność rekomendacji polityki przestrzennej

Rekomendacje SRWŁ 2030 są trafne i kompleksowe, obejmując rozwój funkcji miejskich, obszarów wiejskich, transportu, środowiska oraz obszaru transformacji energetycznej. Odpowiadają na kluczowe bariery rozwojowe regionu i wspierają zrównoważone wykorzystanie przestrzeni. Ich skuteczność zależy jednak od dalszego wzmocnienia instrumentów wdrażania i koordynacji działań.

6.4. Trafność identyfikacji barier i potencjałów OSI

Barier i potencjałów rozwojowych OSI zidentyfikowano trafnie, zgodnie ze zróżnicowaniem funkcjonalnym i przestrzennym województwa. System OSI odzwierciedla zarówno obszary problemowe, jak i obszary o szczególnym potencjale, co umożliwia precyzyjne ukierunkowanie interwencji. Wyzwania dotyczą głównie operacjonalizacji OSI i ich powiązania z dedykowanymi instrumentami finansowymi.

6.5. Trafność zasięgów OSI i kierunków interwencji

Zasięgi OSI są trafne i wynikają z analizy barier oraz potencjałów poszczególnych części regionu. Kierunki interwencji odpowiadają specyfice obszarów i wspierają koncentrację działań tam, gdzie są najbardziej potrzebne. System wymaga jednak wzmocnienia elastyczności wdrażania oraz powiązania OSI z odrębnymi mechanizmami finansowania.

6.6. Aktualność OSI

OSI pozostają aktualne pod względem problemów, potencjałów i logiki przestrzennej interwencji. Nie zidentyfikowano zmian uzasadniających korektę delimitacji, a system nadal odzwierciedla rzeczywiste zróżnicowanie regionu. Wymaga natomiast dalszego doskonalenia mechanizmów wdrażania, monitorowania i finansowania, aby w pełni wykorzystać potencjał OSI.

6.7. Efekty interwencji i zmiany przestrzenne w OSI

W OSI widoczne są konkretne rezultaty działań, obejmujące poprawę infrastruktury, zwiększenie dostępności usług oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów zgodnie ze specyfiką poszczególnych obszarów. Interwencje w Miastach Odzyskanych Szans, Obszarach Aktywnej Integracji, Obszarze Nowej Energii, MOF i Zielonej Gospodarcie odpowiadają na zidentyfikowane bariery i wspierają rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy. Jednocześnie dostępne dane pozwalają ocenić głównie skalę działań, a pełna ocena trwałych zmian przestrzennych wymagałaby pogłębionych badań ewaluacyjnych.

6.8. Adekwatność instrumentów realizacji wymiaru terytorialnego

Instrumenty terytorialne są częściowo adekwatne, przy czym najwyższy poziom ukierunkowania dotyczy Obszaru Nowej Energii i MOF, gdzie funkcjonują dedykowane mechanizmy wsparcia. W pozostałych OSI dominują rozwiązania preferencyjne, które uwzględniają specyfikę terytorialną, lecz nie zapewniają pełnego uprzywilejowania obszarów wymagających szczególnej interwencji. Wzmocnienie systemu wymaga rozwinięcia bardziej dedykowanych instrumentów, aby lepiej ukierunkować środki publiczne na potrzeby poszczególnych typów OSI.

7.1. Monitoring postępów we wdrażaniu SRWŁ

System monitorowania SRWŁ 2030 umożliwi skuteczne śledzenie podstawowych postępów realizacji Strategii, jednak jego obecna konstrukcja w większym stopniu odpowiada funkcji sprawozdawczej i diagnostycznej niż pełnoprawnemu narzędziu bieżącego zarządzania strategicznego. Dalszy rozwój systemu powinien koncentrować się na zwiększeniu jego elastyczności, lepszym wykorzystaniu danych jakościowych, silniejszym powiązaniu z pozostałymi dokumentami strategicznymi województwa oraz rozwijaniu zdolności do wcześniejszego identyfikowania nowych wyzwań rozwojowych.

7.2. Możliwości oceny stopnia i dynamiki postępu w realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych SRWŁ 2030

Analiza przyjętego systemu wskaźników wskazuje, że zostały one dobrane poprawnie pod względem metodologicznym i zapewniają możliwość systematycznego monitorowania podstawowych procesów rozwojowych zachodzących w województwie. Obecny zestaw 33 wskaźników można uznać za adekwatny jako podstawowy system monitorowania zmian rozwojowych w regionie – obejmuje najważniejsze obszary Strategii, wykorzystuje dostępne i porównywalne źródła danych oraz umożliwia obserwację dynamiki procesów w czasie.

7.3. Ujawnienie istotnych problemów zakłócających wdrażanie SRWŁ 2030

System monitorowania SRWŁ 2030 umożliwia identyfikację podstawowych odchyleń od zakładanych kierunków rozwoju oraz problemów widocznych w wartościach wskaźników, jednak jego zdolność do ujawniania problemów zakłócających wdrażanie Strategii jest ograniczona. Obecny system ma przede wszystkim charakter reaktywny – pozwala dostrzec skutki problemów, które już wystąpiły, natomiast w mniejszym stopniu umożliwia ich wcześniejsze rozpoznanie.

7.4. Ocena możliwości monitorowania/osiągnięcia wskaźników

Wszystkie wskaźniki przyjęte w SRWŁ 2030 są możliwe do monitorowania, a obecny system zapewnia ciągłość obserwacji podstawowych procesów rozwojowych. Nie ma potrzeby wprowadzania nowych mierników wyłącznie w celu zwiększenia zakresu monitoringu. Kluczowym wyzwaniem pozostaje nie dostępność danych, lecz zwiększenie użyteczności zarządczej systemu poprzez lepszą interpretację wskaźników oraz uzupełnienie monitoringu ilościowego o analizy jakościowe i diagnostyczne.

7.5. Przyczyny braku osiągnięcia zakładanych celów mierzonych wskaźnikami statystycznymi

Analiza wartości wskaźników monitorowania SRWŁ 2030 wskazuje, że w zdecydowanej większości przypadków obserwowane zmiany pozostają zgodne z zakładanymi kierunkami rozwoju. Do wskaźników, w przypadku których wystąpiły odchylenia od przyjętych założeń, należą:

- nakłady wewnętrzne na działalność B+R w relacji do PKB;
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi na 1000 osób w wieku 65 lat i więcej;
- udział powierzchni terenów zieleni w miastach w powierzchni ogółem;
- lesistość województwa.

Wskaźniki, które nie osiągnęły wartości docelowych, odchylają się od założeń głównie z powodów zewnętrznych, takich jak ograniczony wpływ samorządu na procesy demograficzne, nakłady B+R czy zmiany środowiskowe. Dodatkowo na tempo realizacji wskaźników wpłynęły pandemia COVID-19, kryzys energetyczny, inflacja, wojna w Ukrainie oraz zmiany metodologiczne w statystyce publicznej.

Jednocześnie nieosiągnięcie części wskaźników nie świadczy o niezrealizowaniu celów lub nieskuteczności Strategii, lecz o charakterze monitorowanych zjawisk i ich podatności na czynniki globalne.

8.1. Rekomendowane działania mające na celu efektywniejszą realizację Strategii

Szczegółowe omówione na kolejnych slajdach.

8.2. P zmiany podejścia do rozwoju regionu i weryfikacji zapisów Strategii

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 pozostaje dokumentem aktualnym pod względem kierunków rozwoju i nie wymaga zasadniczej zmiany podejścia do polityki rozwoju regionu. Wyniki ewaluacji wskazują natomiast na potrzebę zmiany podejścia do monitorowania i komunikacji realizacji Strategii.

8.3. Nowe cele i kierunki działań Strategii

Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę formułowania całkowicie nowych celów strategicznych. Dotychczasowe cele pozostają aktualne i odpowiadają najważniejszym wyzwaniom rozwojowym województwa. Zasadne jest natomiast uzupełnienie Strategii o nowy cel horyzontalny dotyczący budowania odporności regionu na przyszłe wyzwania. Powinien on stanowić zasadę prowadzenia polityki rozwoju we wszystkich obszarach interwencji i uwzględniać zdolność regionu do reagowania na zmiany gospodarcze, społeczne, technologiczne, klimatyczne i geopolityczne oraz szybkiego odbudowywania potencjału rozwojowego po wystąpieniu sytuacji kryzysowych.

Wzmocnić operacyjny wymiar Strategii poprzez jednoznaczne powiązanie celów strategicznych z instrumentami realizacji, Zintegrowanymi Przedsięwzięciami Strategicznymi, Obszarami Strategicznej Interwencji oraz modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej

Obecna struktura dokumentu nie zapewnia pełnej przejrzystości relacji między diagnozą, celami, instrumentami i projektami. Rekomendacja dotyczy uporządkowania logiki interwencji, tak aby Strategia była operacyjna i pozwalała jasno określić role instytucji oraz koncentrację działań zgodnie z kompetencjami samorządu.

Wprowadzić cel horyzontalny dotyczący odporności regionu jako zasadę prowadzenia polityki rozwoju we wszystkich obszarach Strategii

Dynamiczne zmiany geopolityczne, klimatyczne, technologiczne i demograficzne wymagają traktowania odporności jako zasady przekrojowej. Rekomendacja obejmuje włączenie odporności do wszystkich obszarów działań, wraz z akcentem na bezpieczeństwo energetyczne, surowcowe, infrastruktury krytycznej i cyberbezpieczeństwo.

Wzmocnić zagadnienia technologiczne i cyfrowe, w tym sztuczną inteligencję, jako element horyzontalny przenikający wszystkie kierunki działań Strategii

Technologie i AI mają wpływ na rynek pracy, edukację, administrację i bezpieczeństwo, a ich obecne ujęcie jest zbyt ograniczone. Rekomendacja zakłada potraktowanie technologii jako czynnika przekrojowego, rozwój kompetencji cyfrowych, monitorowanie trendów oraz uwzględnienie cyberbezpieczeństwa w działaniach operacyjnych.

Kontynuować wspierające podejście do wyzwań demografii i rynku pracy poprzez rozszerzenie działań dotyczących zatrzymania młodych mieszkańców, starzenia się społeczeństwa oraz kompetencji przyszłości

Zmiany demograficzne wymagają rozwinięcia dotychczasowego podejścia. Rekomendacja koncentruje się na doprecyzowaniu działań dla młodych i seniorów, wzmacnianiu kompetencji przyszłości oraz lepszym monitorowaniu trendów demograficznych, aby działania były adekwatne do struktury ludności.

Wzmocnić terytorialny wymiar Strategii poprzez powiązanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej z instrumentami wdrażania oraz doprecyzowanie i finansowe wzmocnienie Obszarów Strategicznej Interwencji

Model przestrzenny i OSI wymagają operacyjnego powiązania z instrumentami wdrażania. Rekomendacja obejmuje przypisanie OSI dedykowanego finansowania, aktualizację delimitacji, tak aby polityka przestrzenna była skuteczna i spójna.

Rozdzielić diagnozę społeczno-gospodarczą od raportu monitoringowego poprzez opracowywanie corocznej diagnozy jako odrębnego, wyczerpującego dokumentu analitycznego

Połączenie diagnozy i monitoringu obniża przejrzystość dokumentu. Rekomendacja zakłada przygotowywanie corocznej diagnozy jako samodzielnego opracowania, a raport monitoringowy ma koncentrować się na ocenie realizacji celów, ZPS i OSI, co poprawi komunikację i aktualizację działań.

Wprowadzić systematyczny monitoring trendów globalnych, obejmujący zmiany technologiczne, społeczne, klimatyczne i geopolityczne, jako element monitorowania Strategii

Monitoring oparty na danych historycznych nie pozwala reagować na szybkie zmiany globalne. Rekomendacja przewiduje regularne analizy megatrendów i ich wpływu na cele Strategii, co umożliwi bieżące dostosowywanie działań operacyjnych.

Wprowadzić moduł badań partycypacyjnych, obejmujący cykliczne badania CAWI i IDI wśród beneficjentów oraz interesariuszy Strategii

Brak systematycznego głosu interesariuszy ogranicza trafność działań. Rekomendacja zakłada włączenie badań CAWI i IDI do monitoringu, aby oceniać skuteczność działań, rozumieć potrzeby partnerów i aktualizować działania operacyjne oraz ZPS.

Wzmocnić komunikację Strategii oraz uprościć sposób prezentacji treści i wyników monitorowania

Obecna komunikacja jest rozproszona, a dokument zbyt obszerny. Rekomendacja obejmuje uporządkowanie komunikacji, stosowanie przystępnych form prezentacji wyników oraz uproszczenie struktury Strategii, aby zwiększyć jej dostępność i praktyczną użyteczność.

